

УДК 342.92

DOI <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2025-2/5>

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ КОНТРОЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

Павлик Юрій Володимирович,

аспірант юридичного факультету

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID ID: 0009-0000-5728-5105

Книш Сергій Володимирович,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права

юридичного факультету

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID ID: 0000-0002-0717-1430

У статті розкрито поняття та правову природу контрольної функції держави як ключового елемента публічного управління, покликаною забезпечити законність, ефективність і підзвітність діяльності органів влади. Обґрунтовано, що контрольна функція держави виступає невід'ємною складовою механізму реалізації державної влади та має тісний зв'язок із правом осіб на оскарження рішень контролюючих органів. Проведено аналіз еволюції контрольної функції в історико-правовому вимірі, з обґрунтуванням тези про те, що ефективне та пропорційне здійснення державного контролю є запорукою забезпечення балансу між публічними та приватними інтересами, а також дотримання принципу верховенства права. Досліджено роль правового механізму оскарження як інструменту захисту прав і свобод суб'єктів господарювання у відносинах із контролюючими органами. Перспективи вдосконалення полягають в: уніфікації процедур контролю з єдиним ядром процесуальних гарантій; послідовному впровадженні адаптивного, ризик-орієнтованого підходу з пріоритетом превенції; забезпеченні прозорості алгоритмів і доступності ефективних засобів юридичного захисту. Саме така модель дозволяє поєднати захист публічного інтересу з реальним забезпеченням прав приватних осіб та відповідає конституційним засадам і європейським стандартам належного врядування.

Ключові слова: контрольна функція держави, контролюючі органи, оскарження рішень, правове регулювання, правовий захист.

Pavlyk Yurii, Knysh Serhii. The Concept and Nature of the State's Control Function within the Legal Framework for Appealing Decisions by Regulatory Bodies

The article reveals the concept and legal nature of the state's control function as a key element of public administration designed to ensure the legality, efficiency, and accountability of government activities. It is substantiated that the state's control function is an integral component of the mechanism for exercising state power and is closely linked to the right of individuals to appeal the decisions of regulatory authorities. An analysis of the evolution of the control function in the historical and legal dimension is provided, which supports the thesis that the effective and proportionate exercise of state control is a guarantee of balancing public and private interests, as well as upholding the principle of the rule of law. The role of the legal appeal mechanism as a tool for protecting the rights and freedoms of business entities in their relations with regulatory authorities is examined. Prospects for improvement include: unification of control procedures with a single core of procedural guarantees; consistent implementation of an adaptive, risk-oriented approach with a priority on prevention; ensuring transparency of algorithms and availability of effective legal remedies. It is this model that allows combining the protection of the public interest with the real protection of the rights of individuals and meets constitutional principles and European standards of good governance.

Key words: state's control function, regulatory authorities, appealing decisions, legal regulation, legal protection.

Контрольна функція держави є невід'ємною частиною механізму здійснення публічної влади, що поєднує захист публічного інтересу із забезпеченням законності, стабільності, правопорядку і передбачуваності в суспільних відносинах. У широкому розумінні під контрольною функцією держави слід розуміти діяльність державних органів, яка полягає у спостереженні, аналізі й перевірці об'єктів контролю і спрямована на запобігання, виявлення й припинення дій, що суперечать установленим державою нормам, правилам і стандартам [1, с. 30]. Макаренко Ю.С., цитуючи Бандурку О.М., визначає, що сутність і призначення державного контролю полягає в: спостереженні за функціонуванням відповідного підконтрольного об'єкта; отриманні об'єктивної й достовірної інформації про стан законності та дисципліни; застосуванні заходів щодо попередження й усунення порушень законодавства; виявленні причин та умов, що сприяли порушенню правових норм; застосуванні заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні норм права [2, с. 62].

Вказана функція має подвійний характер: з одного боку, вона виступає гарантією охорони публічного інтересу та засобом захисту суспільства від порушень, а з іншого – потенційним джерелом надмірного втручання держави у сферу приватних прав і свобод у разі порушення вимог законності, обґрунтованості та пропорційності, якщо реалізується без належних правових обмежень і гарантій. Вказане твердження ілюструють погляди європейського науковця Жака Зіллера, наведені у статті Михайлова Г.М., у відповідності до яких, наслідки контролю органів влади можуть бути подвійними: з одного боку – забезпечується нормальне функціонування адміністрації та дотримання принципів права та демократії, з іншого – контроль інколи виступає як гальмо швидкої та ефективної дії органів влади [3, с. 8].

З врахуванням вищенаведеного, сучасна доктрина розглядає контроль не ізольовано, а у взаємозв'язку з процедурними гарантіями належного врядування та ефективними механізмами оскарження.

Актуальність дослідження контрольної функції в Україні зумовлена, по-перше, євроінтеграційними процесами (потребою гармонізації процедур контролю із стандартами Європейського Союзу – прозорість, неупередженість, «право бути вислуханим», ефективне оскарження), по-друге, цифровізацією державного управління (ризик-орієнтовані методики, електронні кабінети, інтегровані реєстри, системи управління ризиками), і, по-третє, умовами воєнного стану, коли посилення контролю об'єктивно необхідне для безпеки й оборони, але повинно ґрунтуватися на принципах верховенства права, пропорційності та тимчасовості [4, 5].

Сутнісну структуру контрольної функції зручно описати через процесуальний цикл: спостереження (моніторинг) – перевірка – оцінка – реагування. У наукових працях цей цикл деталізується як три стадії – підготовча, центральна (аналітична) та підсумкова [6, с. 31–32]. На моніторинговому етапі здійснюється безперервне відстеження поведінки суб'єктів (у т. ч. через електронні кабінети, регулярну звітність, аналіз даних). Етап перевірки охоплює планові/позапланові інспекції, виїзні ревізії, камеральні форми контролю. Оцінка передбачає співвіднесення встановлених фактів із правовими вимогами, стандартами та принципами. На етапі реагування ухвалюються заходи – від рекомендацій і попереджень до стягнень і примусових дій, із наступним контролем за виконанням. Ця логіка відповідає сучасному уявленню про контроль як про «управлінський цикл», невіддільний від обов'язку належно мотивувати рішення та забезпечити можливість їх перегляду через процедуру оскарження.

Інструментарій сучасного державного контролю багатокomпонентний та передбачає превентивні (ліцензування, сертифікація, консультації), наглядові (перевірки, аудит, ревізії), санкційні (штрафи, адміністративні стягнення, призупинення діяльності), примусові (вилучення, арешт, конфіскація) та інформаційно-аналітичні (реєстри, статистика, автоматизовані ризик-системи) засоби. Синергія цих груп – ключ до пропорційного контролю: ризик-орієнтація дозволяє концентрувати перевірки там, де ризики високі, а превенція – знижувати кількість порушень серед

добросовісних суб'єктів. Пропорційність у такій моделі – не декларація, а операційний принцип, який передбачає, що втручання має бути необхідним і достатнім для досягнення легітимної мети, що прямо корелюється з європейською три-складовою перевіркою (легітимна мета – необхідність у демократичному суспільстві – співмірність), яку ЄСПЛ послідовно застосовує [5].

В українських реаліях нормативну основу для процедур у сфері господарювання створює Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V, який закріплює «законність, прозорість, пропорційність, презумпцію правомірності діяльності суб'єкта господарювання» та встановлює строки проведення планових заходів (наприклад, до 10 роб. днів для малого бізнесу) [7, ст. 5]. Проте фрагментація правового поля – співіснування загального режиму з численними винятками у Податковому, Митному та інших кодексах – створила «нерівність процедурних гарантій» між галузями: від підстав і строків перевірок до стандартів доказування та моделей адміністративного оскарження. На цю проблему вказують як доктрина (зокрема, критика сфери винятків та термінологічної плутанини між «контролем» і «наглядом»), так і практика [8, с. 17; 9, с. 90]. Правовий наслідок – непередбачуваність для адресатів і ризик протилежних практик для органів, що підважує такі базові ідеї адміністративної процедури, як правова визначеність і довіра до держави.

Тому, право на оскарження стає структурним елементом контрольної функції, без якого контроль перетворюється на одностороннє владне втручання. Конституція України гарантує «право на судовий захист» (ст. 55) [10], а Кодекс адміністративного судочинства України покладає на адміністративні суди завдання перевіряти, чи прийнято рішення «на підставі, у межах повноважень та у спосіб», «з метою, з якою повноваження надано», «обґрунтовано», «безсторонньо», «добросовісно», «розсудливо», «з дотриманням принципу рівності», «пропорційно», «з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення», «своєчасно, про-

тягом розумного строку» [11, ст. 2; 4]. Саме такий стандарт судового контролю – повний, інтенсивний і принципоорієнтований – забезпечує матеріальний зміст пропорційності та ефективності захисту. У площині контрольної діяльності це означає, що будь-які перевірки, примусові чи санкційні заходи, які впливають на права, повинні піддаватися реальному (а не формальному) перегляду – з можливістю оцінити достатність доказів, межі дискреції та зв'язок між метою і втручанням.

Зміст контрольної функції розкривається через відповідні принципи. На передньому плані – верховенство права і його складові: законність, пропорційність, правова визначеність, повага до прав людини [12, с. 58–59]. У сфері процедур – право бути вислуханим (реальна можливість подати пояснення, заперечення, докази до ухвалення рішення), обов'язок мотивувати кожний акт (із урахуванням «усіх обставин, що мають значення для прийняття»), строковість (обмеження тривалості перевірок), неупередженість (виключення конфлікту інтересів), можливість ефективного оскарження [7; 10; 11]. У доктринальному ракурсі це зсуває акцент із «каральності» на процедурні гарантії, які передбачають визначеність повноважень контролерів у законі, мотивування прийнятих ними рішень, право бути вислуханим, судовий нагляд, що прямо підкреслюється в українських джерелах.

Національні трансформації після 1991 року – й особливо після 2014 та 2022 років – відобразилися у зміщенні вектору контролю «від тотального контролю держави над суспільством до підконтрольності держави суспільству». На рівні норм це виражається у рамкових принципах Закону № 877-V, у посиленні інститутів підзвітності (НАБУ, НАЗК, е-декларування), у впровадженні ризик-аналізу в податковій та митній сферах, а також у часових обмеженнях/особливостях контрольних режимів в умовах воєнного стану (тимчасове зменшення перевірок у господарській сфері при одночасному посиленні контролю в критичних секторах) [13, с. 14]. Такий розвиток відповідає європейським трендам: контроль трактується як інструмент забезпечення підзвітності, а не як самоціль, з метою

досягнення балансу між публічним інтересом і правами людини.

Проблеми дискреції та дублювання повноважень посідають центральне місце в дискусії про межі контролю. Використання неконкретних підстав для позапланових заходів («наявність інформації», «ризик ухилення» без чітких критеріїв), дублювання перевірок одного факту різними органами та опора на закриті чи неперевірені «аналітичні» дані створюють правову невизначеність для підконтрольних суб'єктів та відкривають простір для свавільних дій з боку контролюючих органів. У сучасній судовій практиці підкреслюється: якщо орган не розкрив конкретні факти ризику або вийшов за межі предмету/строків – результат скасовується; якщо доказування зводиться до загальних припущень («типові схеми», «ризик в ланцюгу постачальників») – цього недостатньо для обмеження прав. Власне, ідеї кодифікації адміністративного процесу/контрольних процедур, що обговорюються у вітчизняній науці, мають на меті зробити гарантії єдиними (планування, повідомлення, допуск, фіксація, аудіо/відеозапис, структура акта, посилання на норми і факти), а для спеціальних сфер – лише «надбудовні» модулі, що не суперечать ядру гарантій.

У європейському вимірі контроль дедалі більше алгоритмізується. Україна впроваджує електронні декларації, алгоритми ризик-аналізу в податковій та митниці, цифрові платформи перевірок. Переваги очевидні (оперативність, зменшення людського чинника, прозорість даних), але й виклики суттєві: прозорість алгоритмів, захист персональних даних, можливість оскарження автоматизованих рішень. Векторально це вписується в зобов'язання України за Угодою про асоціацію та у стратегічні рамки (Національна стратегія доходів до 2030 року; Ukraine Facility), де прямо наголошується на розвитку цифрових інструментів із дотриманням прав людини та доступу до правосуддя [14; 15, 16, 17].

Ключова ціннісна тріада контрольної функції: законність – публічний інтерес – права людини. Так, Авер'янов В.Б. підкреслює правоохоронну спрямованість контролю як засобу забезпечення закон-

ності, з акцентом на припинення неправомірних дій і необхідність юридичної відповідальності [2, с. 91]. Тимощук В.П. наголошує на охороні публічних інтересів і раціональному використанні публічних ресурсів як складових контрольної функції [9, с. 83]. ЄСПЛ, зі свого боку, послідовно вимагає, аби контроль мав «правову основу», «легітимну мету» і відповідав принципу пропорційності; у справі «Роман Захаров проти Росії» Суд прямо підкреслив, що навіть контрольні заходи в інтересах безпеки повинні мати чіткі межі і підлягати судовому контролю [5]. У поєднанні ці орієнтири формують обов'язковий зміст контрольної функції в демократичній державі: втручання допустиме лише настільки, наскільки воно необхідне для досягнення публічної мети, і завжди – із процесуальними гарантіями захисту.

Звідси – безпосередній перехід до оскарження як невід'ємної складової контрольної діяльності. Так, кінцевим продуктом контролю є індивідуальні адміністративні акти (приписи, постанови, рішення, акти, протоколи), які «одночасно є інструментом реалізації державної влади та предметом потенційного спору». Вимога до них – законність, обґрунтованість, пропорційність; механізм перевірки – адміністративна та судова процедури [11]. У судовій площині адміністративні суди мають «перевіряти відповідність рішень органів влади принципам законності, пропорційності та захисту прав людини» [11; 18, с. 341–342], що підтверджує тезу про те, що контроль без реальної можливості оскарження – це не контроль у правовій державі, а адміністративний примус.

Окремої уваги заслуговує історична спадщина контрольної функції. Її аналіз дозволяє простежити еволюцію контрольної функції держави від ранньомодерної фіскальної логіки й радянської карально-командної моделі – до сучасної процедурної парадигми «прозорості та підзвітності». Саме історичний зріз пояснює, чому нинішня українська система потребує послідовної відмови від радянських підходів і остаточного утвердження моделі, де контроль – це «правовий механізм забезпечення прозорості й підзвітності влади», а не «засіб покарання» [19, с. 5; 20, с. 55]. Тобто, доки контроль сприймається як

«кара», оскарження розглядатиметься як «перепона». Лише коли контроль стає сервісом і превенцією, оскарження стає органічним елементом управлінського циклу.

Повертаючись до нормативної і інституційної складових, пропонується три стратегічні напрями, що безпосередньо впливають на якість оскарження: уніфікація правового регулювання контрольних процедур (єдині стандарти планування, повідомлення, допуску, фіксації, мотивування, доказів, структури акту; для спеціальних сфер – додаткові модулі без суперечності ядру); адаптивне регулювання, яке передбачає поступовість – від консультацій і попереджень до санкцій при невиконанні; пріоритет профілактики над покаранням [12, с. 52]; прозорість і алгоритмізація із гарантіями захисту даних і наявністю можливості оскарження автоматизованих рішень.

Особливу увагу слід приділити процедурним гарантіям під час здійснення контролю, які водночас є і «містком» до оскарження. Серед них – право бути вислуханим (участь у прийнятті рішення), мотивованість акту (посилання на факти та норми), розумні строки (як проведення контролю, так і розгляду скарг), неупередженість (конфлікт інтересів), ефективна апеляція (адміністративна і судова). На рівні КАС України ці гарантії конкретизуються у критеріях судового перегляду; на рівні конституційних стандартів – у обов'язковості пропорційності; на рівні європейських практик – у реальність (а не формальність) контролю над контролюючими органами [10; 11; 15; 5].

У підсумку логіка взаємозв'язку контрольної функції та правового регулювання оскарження виглядає так. По-перше, контроль – це процес (моніторинг – перевірка – оцінка – реагування), який породжує індивідуальні адміністративні акти. По-друге, такі акти мають подвійну природу: інструмент реалізації влади й предмет потенційного спору. По-третє, процедурні гарантії (бути вислуханим, мотивування, строки, неупередженість) – це «вмонтовані» запобіжники, що роблять контроль правовим. По-четверте, оскарження – «завершальна ланка» циклу, яка забезпечує перевірку законності, мети, обґрунтованості, пропорційності та, за потреби, – скасування

чи зміну акту із реальними наслідками. І, по-п'яте, євроінтеграційні та цифрові вектори вимагають, аби вся система – від планування перевірок до розгляду скарг – відповідала європейським стандартам належного врядування і судового контролю (передбачуваність, прозорість, ефективність засобів захисту).

Розглянута модель дозволяє уточнити й авторське визначення контрольної функції держави, як інтегрованої діяльності уповноважених органів публічної влади, яка включає спостереження, перевірку, оцінку та реагування на відхилення від правових і публічно значущих стандартів, спрямована на забезпечення законності, захисту прав людини й публічного інтересу, підвищення ефективності управління, та реалізується через комбінацію превентивних, наглядових, санкційних та інформаційно-аналітичних інструментів із дотриманням принципів верховенства права, пропорційності й підзвітності. Важливо, що в цій дефініції інститут оскарження приховано присутній як невід'ємний компонент підзвітності й пропорційності – без нього контроль не здатен збалансувати публічний та приватний інтереси.

Отже, поняття та сутність контрольної функції держави в контексті правового регулювання оскарження рішень контролюючих органів розкриваються як цілісний механізм публічного управління, у якому право на ефективний засіб юридичного захисту – не зовнішнє доповнення, а внутрішня вісь, що забезпечує законність, справедливість і довіру. Саме така конструкція відповідає і національним конституційним засадам (верховенство права, пропорційність, судовий захист), і європейським стандартам належного врядування та ефективного судового контролю, і практичним викликам цифровізації та воєнного стану. Вона задає напрям гармонізації законодавства (від фрагментації – до уніфікації), перебудови інституційних практик (від каральності – до превенції та сервісу), що в кінцевому підсумку зменшує конфліктність і підвищує ефективність як контролю, так і механізмів оскарження.

Висновки. Контрольна функція держави є інтегральною складовою механізму публічного управління, що забезпе-

чує законність, підзвітність і ефективність влади та водночас має бути збалансована гарантіями прав і свобод людини. Її сучасне змістовне наповнення охоплює не лише виявлення порушень, а й превенцію, консультування, аналітику та ризик-орієнтоване планування – із чітким процесуальним каркасом (право бути вислуханим, мотивованість рішення, розумні строки, неупередженість, можливість ефективного адміністративного і судового перегляду). У цій логіці інститут оскарження не є «зовнішнім додатком», а виступає внутрішнім елементом контрольної функції, який замикає управлінський цикл, забезпечуючи пропорційність втручання, реальність захисту та довіру до публічної адміністрації.

Українські реформи у сфері нагляду/контролю, цифровізації та євроінтеграції підтверджують тренд переходу від каральної парадигми до процедурно-

правової, у якій акцент робиться на прозорість, передбачуваність і підзвітність рішень контролюючих органів. Водночас, фрагментація регулювання, дублювання повноважень і надмірна дискреція лишаються чинниками ризику, що підкреслює потребу уніфікації процедур, обмеження нечітких підстав для втручання та забезпечення оскаржуваності.

Перспективи вдосконалення полягають в: уніфікації процедур контролю з єдиним ядром процесуальних гарантій; послідовному впровадженні адаптивного, ризик-орієнтованого підходу з пріоритетом превенції; забезпеченні прозорості алгоритмів і доступності ефективних засобів юридичного захисту. Саме така модель дозволяє поєднати захист публічного інтересу з реальним забезпеченням прав приватних осіб та відповідає конституційним засадам і європейським стандартам належного врядування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади : дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. К., 1999. 399 с.
2. Макаренко Ю. С. Державний контроль у сфері земельних ресурсів : дис. ... доктора філософії: 081 Право. Київ, 2021. 241 с.
3. Михайлов Г. М. Державний контроль у соціальній державі / Г. М. Михайлов. *Державне будівництво*. 2011. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2011_2_51.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. Ст. 270.
5. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Роман Захаров проти Росії» (заява № 47143/06) від 4 грудня 2015 року. *HUDOC: European Court of Human Rights*. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%5B%5B%22001-159324%22%5D%5D%7D>
6. Миронов А. Г. Адміністративно-правове забезпечення державного контролю у сфері охорони здоров'я : дис. ... доктора філософії : 081 Право. Київ, 2020. 188 с.
7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. Ст. 389.
8. Денисова А. В. Про співвідношення контролю та нагляду в чинному законодавстві: проблемні питання визначення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2016. Вип. 41. Т. 2. С. 16–19.
9. Тимошук В. П. Контрольна функція держави. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 4(6). С. 83–92.
10. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
11. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–37. Ст. 446.
12. Косінов С. А. Контроль у демократичній державі: загальнотеоретична характеристика : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2017. 435 с.
13. Світличний В. А. Державний контроль у сфері господарської діяльності : дис. ... доктора філософії : 081 Право. Харків, 2025. 235 с.

14. Про затвердження Національної стратегії доходів на 2024–2030 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 р. № 1218-р. *Урядовий кур'єр*. 2023. № 250.
15. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : міжнародний договір від 27.06.2014 р.
16. Council Implementing Decision (EU) 2024/1447 of 14 May 2024 on the approval of the assessment of the Ukraine Plan. *Official Journal of the European Union*. L 2024/1447. 24.05.2024.
17. Деякі питання реалізації інструменту Ukraine Facility : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 р. № 1318. *Офіційний вісник України*. 2024. № 100. Ст. 3222.
18. Цвіркун Ю. І. Розгляд та вирішення в адміністративному судочинстві справ щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації : дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2020. 245 с.
19. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. К., 1999. 38 с.
20. Шестак В. С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2002. 136 с.

REFERENCES:

1. Andriiko, O. F. (1999). *Orhanizatsiino-pravovi problemy derzhavnoho kontroliu u sferi vykonavchoi vlady* [Organizational and legal problems of state control in the sphere of executive power] (Doctoral dissertation, Kyiv) [in Ukrainian].
2. Makarenko, Yu. S. (2021). *Derzhavnyi kontrol u sferi zemelnykh resursiv* [State control in the field of land resources] (PhD dissertation, Kyiv) [in Ukrainian].
3. Mykhailov, H. M. (2011). *Derzhavnyi kontrol u sotsialnii derzhavi* [State control in the social state]. *Derzhavne budivnytstvo*, (2). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2011_2_51 [in Ukrainian].
4. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950, November 4). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, (13), Art. 270 [in Ukrainian].
5. Roman Zakharov v. Russia (Application no. 47143/06), Judgment of 4 December 2015. *European Court of Human Rights (HUDOC)*. Retrieved from [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-159324%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-159324%22]) [in English]
6. Myronov, A. H. (2020). *Administrativno-pravove zabezpechennia derzhavnoho kontroliu u sferi okhorony zdorovia* [Administrative and legal support of state control in the field of health care] (PhD dissertation, Kyiv) [in Ukrainian].
7. Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti [On the basic principles of state supervision (control) in the field of economic activity]: Law of Ukraine No. 877-V of April 5, 2007. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (29), Art. 389 [in Ukrainian].
8. Denysova, A. V. (2016). *Prospivvidnoshennia kontroliu ta nahliadu v chynnomu zakonodavstvi: problemni pytannia vyznachennia* [On the correlation between control and supervision in current legislation: problematic issues of definition]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia Pravo*, 41(2), 16–19 [in Ukrainian].
9. Tymoshchuk, V. P. (2013). *Kontrolna funktsiia derzhavy* [The control function of the state]. *Administrativne pravo i protses*, 4(6), 83–92 [in Ukrainian].
10. *Konstitutsiia Ukrainy* [Constitution of Ukraine]: Law of Ukraine No. 254k/96-VR of June 28, 1996. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (30), Art. 141 [in Ukrainian].
11. *Kodeks administrativnoho sudochynstva Ukrainy* [Code of Administrative Procedure of Ukraine]: Law of Ukraine No. 2747-IV of July 6, 2005. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (35–37), Art. 446 [in Ukrainian].
12. Kosinov, S. A. (2017). *Kontrol u demokratychnii derzhavi: zahalnoteoretychna kharakterystyka* [Control in a democratic state: a general theoretical characteristic] (Doctoral dissertation, Kharkiv) [in Ukrainian].
13. Svitlychnyi, V. A. (2025). *Derzhavnyi kontrol u sferi hospodarskoi diialnosti* [State control in the field of economic activity] (PhD dissertation, Kharkiv) [in Ukrainian].

14. Pro zatverdzhennia Natsionalnoi stratehii dokhodiv na 2024–2030 roky [On approval of the National Revenue Strategy for 2024–2030]: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1218-r of December 27, 2023. *Uriadovyi kurier*, (250) [in Ukrainian].

15. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part (2014, June 27).

16. Council Implementing Decision (EU) 2024/1447 of 14 May 2024 on the approval of the assessment of the Ukraine Plan. *Official Journal of the European Union*, L 2024/1447, 24.05.2024.

17. Deiaiki pytannia realizatsii instrumentu Ukraine Facility [Certain issues of implementation of the Ukraine Facility instrument]: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1318 of November 15, 2024. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, (100), Art. 3222 [in Ukrainian].

18. Tsvirkun, Yu. I. (2020). Rozghliad ta vyrishennia v administratyvnomu sudochynstvi sprav shchodo oskarzhennia rishen, dii ta bezdiialnosti kolehialnykh subiektiv publichnoi administratsii [Consideration and resolution of cases concerning appeals against decisions, actions and inaction of collegial public administration entities in administrative proceedings] (Doctoral dissertation, Odesa) [in Ukrainian].

19. Andriiko, O. F. (1999). Orhanizatsiino-pravovi problemy derzhavnoho kontroliu u sferi vykonavchoi vlady [Organizational and legal problems of state control in the sphere of executive power] (Doctoral dissertation abstract, Kyiv) [in Ukrainian].

20. Shestak, V. S. (2002). Derzhavnyi kontrol v suchasni Ukraini (teoretyko-pravovi pytannia) [State control in modern Ukraine (theoretical and legal issues)] (PhD dissertation, Kharkiv) [in Ukrainian].

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата надходження статті: 18.11.2025

Дата прийняття статті: 09.12.2025

Опубліковано: 26.12.2025